

BOSNA I HERCEGOVINA
Konkurencijsko vijeće

БОСНА И ХЕРЦЕГОВИНА
Конкуренијски савјет

R J E Š E N J E

u postupku pokrenutom protiv gospodarskog subjekta KJKP Toplane Sarajevo, zbog
zlouporabe vladajućeg položaja

Skraćena verzija

Sarajevo
srpanj, 2025. godine

Broj: UP-06-26-2-027-44/24**Sarajevo, 09.07.2025. godine**

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine, na temelju članka 25. stavak (2) točka e), članka 42. stavak (1) točka c), a u svezi sa člankom 10. stavak (2) točka a) i c) Zakona o konkurenciji („Službeni glasnik BiH“, br. 48/05, 76/07 i 80/09) u postupku po Zahtjevu za pokretanje postupka fizičkih osoba Dedović Alije, Dedović Nezire i Malić Nihada nastanjenih u ulici Gradačaćka 70, Sarajevo, protiv gospodarskog subjekta KJKP Toplane Sarajevo d.o.o. Sarajevo, ul. Semira Frašte br.22 (zastupani po Saneli Gorčić, odvjetnici iz Sarajeva) radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja, u smislu članka 10. stavak (2) točka a) i c) Zakona o konkurenciji, na 29. sjednici održanoj dana 09.07.2025. godine, donijelo je

R J E Š E N J E

- 1. UTVRĐUJE SE** da KJKP Toplane Sarajevo d.o.o. ul. Semira Frašte br.22 Sarajevo nije izvršilo zlouporabu vladajućeg položaja iz članka 10. stavak (2) točka a) i c) Zakona o konkurenciji na mjerodavnom tržištu opskrbe toplotnom energijom na području Kantona Sarajevo.
2. Obvezuju se Podnositelji zahtjeva, fizičke osobe, Dedović Alija, Dedović Nezira i Malić Nihad, da plate administrativnu pristojbu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM u korist Proračuna institucija Bosne i Hercegovine, u roku od 8 dana od dana primitka ovog rješenja.
3. Nalaže se Podnositeljima zahtjeva, fizičkim osobama Dedović Aliji, Dedović Neziri i Malić Nihadu, da nadoknade troškove postupka gospodarskog subjekta KJKP Toplane Sarajevo d.o.o. u iznosu od 1.401,00 KM, plus PDV punomoćniku, u roku od 8 dana od dana primitka ovog rješenja.
4. Ovo rješenje je konačno i bit će objavljeno u „Službenom glasniku Bosne i Hercegovine“, službenim glasilima entiteta i Brčko distrikta Bosne i Hercegovine.

O b r a z l o ž e n j e

Konkurencijsko vijeće Bosne i Hercegovine je dana 17.09.2024. godine zaprimilo Zahtjev za pokretanje postupka fizičkih osoba Dedović Alije, Dedović Nezire i Malić Nihada nastanjenih u Sarajevu u ulici Gradačaćka 70, (u daljnjem tekstu: Podnositelji zahtjeva) (zastupani po Saneli Gorčić, odvjetnici iz Sarajeva) protiv KJKP Toplane Sarajevo d.o.o. Sarajevo, ul. Semira Frašte br.22, (u daljnjem tekstu: Toplane Sarajevo) radi nemogućnosti otkazivanja usluge grijanja, odnosno isključenja iz sustava grijanja Toplana Sarajevo, a što predstavlja zlouporabu vladajućeg položaja u smislu članka 10 stavak (2) točka a) i c) Zakona o konkurenciji ("Službeni glasnik BiH", br. 48/05, 76/07 i 80/09).

S obzirom da je u navedenom predmetu pogrešno uplaćena pristojba u iznosu od 1500,00 KM na KTO 722 584 - Tarifni broj 107- pristojba za rješenje, Konkurencijsko vijeće je Rješenjem broj: UP-06-26-2-027-2/24 od 24.09.2024. godine odlučilo da se Podnositeljima vrate pogrešno uplaćena sredstva, kao i da im se pošalje novi zahtjev za uplatu administrativne pristojbe sa instrukcijom o uplati.

Podnositelj zahtjeva je dana 14.11.2024. godine dopisom broj: UP-06-26-2-027-6/24 dopunio predmetni Zahtjev uplatom pristojbe, nakon čega je Konkurencijsko vijeće utvrdilo da je isti kompletan i uredan u smislu članka 28. stavak (1) Zakona.

Nakon kompletiranja Zahtjeva, Konkurencijsko vijeće je Podnositelju zahtjeva, izdalo Potvrdu o primitku kompletnog i urednog Zahtjeva, u smislu članka 28. stavak (3) Zakona, dana 19.12.2024. godine, aktom broj UP-06-26-2-027-7/24.

Konkurencijsko vijeće je ocijenilo da nije moguće bez provedenog postupka utvrditi postojanje zlouporabe vladajućeg položaja iz članka 10. Zakona o konkurenciji, te je u smislu članka 32. stavak (2) Zakona dana 23.12.2024. godine donijelo Zaključak o pokretanju postupka broj: UP-06-26-2-027-9/24 protiv gospodarskog subjekta Toplane Sarajevo, radi utvrđivanja postojanja zlouporabe vladajućeg položaja.

Dana 01.04.2025. godine Konkurencijsko vijeće je produljilo rok za donošenje konačnog rješenja za dodatna tri mjeseca Zaključkom broj: UP-06-26-2-027-28/24.

U daljnjem tijeku postupka, obzirom da se radi o predmetu sa strankama sa suprotnim interesima, Konkurencijsko vijeće je održalo usmenu raspravu sukladno sa člankom 39. Zakona. Usmena rasprava je održana dana 05.03.2025. godine (zapisnik broj: 06-26-2-027-21/24) u prostorijama Konkurencijskog vijeća, na kojoj su se zastupnici stranaka izjasnili o činjenicama i okolnostima na kojima se temelji Zahtjev. Obje strane su se izjasnile da ostaju kod prethodno danih navoda, te je istima omogućeno da se izjasne o činjenicama i okolnostima o kojima se do sada nisu izjasnile, te da postavljaju pitanja jedni drugima ako to žele.

Na usmenoj raspravi, zakonskom zastupniku podnositelja zahtjeva je uručeno stručno mišljenje Mašinskog fakulteta, kao i sudska praksa koju su predstavnici Toplane Sarajevo prezentirali na usmenoj raspravi.

U tijeku postupka radi utvrđivanja svih mjerodavnih činjenica, u smislu članka 35. stavak (1) točka a) i c) Zakona, Konkurencijsko vijeće je prikupljalo podatke i dokumentaciju i od drugih tijela /institucija koje nisu stranke u postupku.

Tako je Konkurencijsko vijeće dana 24.04.2025. godine uputilo dopis Ministarstvu komunalne privrede infrastrukture, prostornog uređenja, građenja i zaštite okoliša KS kojim su traženi podaci o mjerodavnom tržištu, na koji je Ministarstvo dostavilo odgovor dana 16.05.2025. godine pod brojem UP-06-26-2-027-40/24.

Također, dana 14.05.2025. godine poslani su i odgovarajući zahtjevi za podacima sljedećim gospodarskim subjektima, koji se prema dostupnim podacima bave proizvodnom i distribucijom toplotne energije: Grijanje Miljacka d.o.o. Sarajevo, Unis Ebergetika d.o.o. Sarajevo, Geoterm Ilidža d.o.o. Sarajevo-Ilidža i Euro Term d.o.o. Kiseljak P.J. br. 1.

Dana 19.05.2025. godine gospodarski subjekti Grijanje Mljacka i Unis Energetika su dostavili odgovore na zahtjev pod brojevima UP-06-26-2-027-41/24 i UP-06-26-2-027-42/24.

Također, dana 26.05.2025. godine privredni subjekt Euro Term d.o.o. Kiseljak je dostavio odgovor na zahtjev pod brojem: UP-06-26-2-027-43/24.

Nakon sagledavanja svih mjerodavnih činjenica, dokaza i dokumentacije dostavljene od stranaka u postupku, kao i podataka kojima raspolaže Konkurencijsko vijeće i koje je prikupilo tijekom postupka, utvrđeno je slijedeće:

Propisi koji reguliraju djelatnost proizvodnje i distribucije toplotne energije, odnosno pozitivni propisi kojima su regulirana prava i obveze korisnika usluga i KJKP Toplane Sarajevo d.o.o. kao davatelja usluge su: Zakon o javnim poduzećima u Federaciji Bosne i Hercegovine ("Sl. novine Federacije BiH" br. 8/05, 81/08, 22/09 i 109/12), Zakon o komunalnim djelatnostima, ("Sl. novine Kantona Sarajevo" br. 14/2016, 43/2016, 10/2017, 19/2017, 20/2018 i 22/2019) - ZOKDKS i Uredba o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije ("Sl. novine Kantona Sarajevo", br. 22/2016 i 4/2023) - Uredba.

Prema članku 2. Zakona o javnim poduzećima „Javno poduzeće, jeste pravna osoba koja je upisano u sudski registar kao gospodarsko društvo i koje obavlja djelatnost od javnog društvenog interesa (energetika, komunikacije, komunalne djelatnosti, upravljanje javnim dobrima i druge djelatnosti od javnog društvenog interesa) ili pravna osoba definirana kao javno poduzeće posebnim propisom.

Djelatnosti od javnog društvenog interesa utvrđuju općina, kanton/županija i Federacija Bosne i Hercegovine, svako u okviru svojih nadležnosti.

Javna preduzeća iz stavka 1. ovog članka dužna su da informacije o svojoj organizacionoj strukturi, finansijskom poslovanju i obavljanju upravnih poslova iz nadležnosti organa uprave koji se obavljaju u okviru propisanih javnih ovlasti učine dostupnim javnosti putem internet stranice javnog poduzeća.“

ZOKDKS određuje komunalne djelatnosti, načela, način obavljanja i financiranja, te druga pitanja od značaja za uspješno obavljanje komunalnih djelatnosti na području Kantona Sarajevo.

Člankom 2. ZOKDKS pod komunalnim djelatnostima, podrazumijeva se pružanje komunalnih usluga od interesa za fizičke i pravne osobe, te financiranje građenja i održavanje objekata i uređaja komunalne infrastrukture kao cjelovitog sustava na području Kantona.

Članak 5. stavak (1) ZOKDKS propisuje da su komunalne djelatnosti od javnog interesa i obavljaju se kao javne službe.

Članak 5. stavak (2) ZOKDKS pod pojmom javnog interesa u komunalnim djelatnostima podrazumijeva zadovoljavanje onih potreba urbanog civilizacijskog društva koje su nezamjenjiv uvjeta života i rada građana, državnih organa i drugih subjekata na području Kantona, dok stavak (3) istog članka pod pojmom javne službe u komunalnim djelatnostima podrazumijeva komunalne djelatnosti iz člana 3. ZOKDKS, koje kao opće korisne djelatnosti, predstavljaju sustavnu cjelinu organiziranja i vršenja putem državnih službi, jedinica lokalne samouprave, te za to posebno organiziranih samostalnih organizacija koje su prihvaćene, podržavane i kontrolirane od strane državne zajednice.

Člankom 3. stavak (1) točka c) ZOKDKS određeno je, da opskrba toplotnom energijom spada u usluge komunalne potrošnje, a što podrazumijeva poslove proizvodnje i distribucije pare i tople vode mrežom do podstanice korisnika uključujući i podstanicu, odnosno glavni zaporni ventil koji se nalazi ispred ili u objektu, odnosno centralni mjerač utroška toplotne energije.

Toplane Sarajevo obavljaju djelatnost proizvodnje i distribucije toplotne energije na području Kantona Sarajevo, na njihovoj toplifikacionoj mreži nalaze se i stanovi u vlasništvu Podnositelja zahtjeva, fizičkih osoba Dedović Alije, Dedović Nezire i Malić Nihada nastanjenih u Sarajevu u ulici Gradačaka 70.

Podnositelji zahtjeva su nekoliko puta zahtjevom tražili od Toplana Sarajevo isključenje iz sustava daljinskog grijanja, a iz razloga što ne žive u predmetnim stanovima veći dio godine, čemu Toplane nisu udovoljile uz obrazloženje u dostavljenim odgovorima, da njihovom zahtjevu za isključenjem nije moguće udovoljiti, jer bi izdvajanje predmetnih prostora iz centralnog toplifikacionog sustava ugrozilo kvalitetu toplotne energije, standard i sigurnost drugih korisnika u objektu sukladno sa člankom 16. ZOKDKS i člankom 22. Uredbe o općim uvjetima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije.

Članak 17. Uredbe propisuje da korisnik može podnijeti zahtjev za raskid ugovora o korištenju toplotne energije i zatražiti izdvajanje iz centralnog toplifikacionog sustava sukladno sa ovom Uredbom.

Člankom 16. stavak (3) ZOKDKS propisano je, da korisnik ne može otkazati korištenje komunalne usluge ako to tehničke mogućnosti ne dozvoljavaju, odnosno ako bi se time ugrozila kvaliteta korištenja i standard drugih korisnika, te ako bi se time negativno utjecalo na okoliš.

Mašinski fakultet Univerziteta u Sarajevu 28.01.2025. godine izdao je dokument pod nazivom „Stručno mišljenje o mogućnosti pojedinačnog isključenja korisnika iz jedinstvenog sustava daljinskog grijanja u sustavu KJKP „Toplane - Sarajevo“, broj: 06-VL-277/25 od 28.01.2025. godine, u kojem su obrazloženi razni aspekti i učinci koji bi nastali nakon isključenja pojedinačnih korisnika iz sustava centralnog grijanja.

Između ostalih negativnih učinaka koje bi pojedinačno isključenje moglo imati na cjelokupni sustav, a koji se spominju u stručnom Mišljenju Mašinskog fakulteta smatramo bitnim istaknuti, povećanje cijene za ostale korisnike, manja učinkovitost sustava, ekološki aspekt, etički i financijski aspekt prema ostalim etažnim vlasnicima i građanima Kantona Sarajevo, te posebno mogućnost isključenja sa tehničkog i termičkog aspekta.

U analizi mogućnosti isključenja sa tehničkog i termičkog aspekta navodi se sljedeće:

„Isključenje pojedinačnih korisnika sa sustava daljinskog grijanja može predstavljati problem i sa tehničkog aspekta, jer su ovi sustavi projektovani za rad u jedinstvenoj mreži koja obuhvata sve korisnike. Neki od problema koji se mogu javiti u realizaciji:

- Zajedničke vertikale (usponski vodovi): Obzirom na razdoblje razvitka sustava daljinskog grijanja u Kantonu Sarajevo, korištena je metoda distribucije tople vode u objektima kolektivnog stanovanja koja se zasnivala na dvocijevnom sustava grijanja sa zajedničkim usponskim vodovima (vertikalama), uglavnom sa donjim razvodom. Ovakav način cijevnog razvoda ne omogućava ni ugradnju mjerača toplotne energije niti isključenje individualnih korisnika, obzirom da iste vertikale napajaju gornje etaže.
- Gubitci toplote: Standardizirana metoda proračuna gubitaka toplote prema BAS EN 12831 podrazumijeva izračun gubitaka toplote kroz sve konstruktivne dijelove objekta gdje postoji temperaturna razlika prostora koje ta konstrukcija razdvaja. Obzirom da se objekti kolektivnog stanovanja prilikom projektiranja sustava grijanja posmatraju kao jedna cjelina svi prostori iste namjene imaju istu unutrašnju projekturu

temperaturu. To znači da se gubici kroz konstrukcije dva susjedna stana (npr. pod, tavanica, unutarnji pregradni zidovi) ne uzimaju u obzir kod standardiziranog proračuna. Suglasno tome i njihov sastav je termički prilagođen za unutarnje prostore. Obzirom na situaciju kada se jedan stan isključi iz sustava daljinskog grijanja ovaj prostor se više ne tretira kao unutarnji prostor, već kao negrijani prostor koji graniči sa okolinom što značajno mijenja način proračuna gubitaka toplote graničnih prostorija u susjednim stanovima. Na ovaj način stvaramo uvjete termalnog nekomforta kod "komšija, obzirom da njihova grijni tijela nisu dimenzionirana prema novonastaloj situaciji, a time i potencijalnog nezadovoljnog korisnika uslugama KJKP "Toplane Sarajevo"."

Konkurencijsko vijeće cijeneći zakonsku regulativu i raspoloživu dokumentaciju ističe, da Toplane Sarajevo svoju temeljnu djelatnost obavljaju sukladno sa Zakonom o javnim poduzećima i Zakonom o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo, te da su javna komunalna poduzeća, poduzeća koja obavljaju komunalnu djelatnost od općeg interesa, te njihov primarni cilj nije ostvarivanje profita, već pružanje osnovnih usluga stanovništvu.

Opće karakteristike javni komunalnih preduzeća su način osnivanja „lokalna zajednica - općina, grad, kanton, djelatnost – pružanje komunalnih usluga (voda, odvoz smeća, grijanje, javni prijevoz, groblja, pijace..), financiranje – iz proračuna lokalne zajednice (općine, grada, kantona/županije) ali i iz naplate usluge krajnjim korisnicima“.

Kada se tiče grijanja putem daljinskog sustava, definira se kao komunalna usluga od općeg interesa, ove usluge nisu klasične tržišne usluge, već su regulirane javnim pravilima radi osiguranja stabilne i održive opskrbe svih korisnika. Kao takva, usluga centralnog grijanja nije isključivo stvar slobodnog izbora potrošača, već je dio kolektivnog sustava koji mora funkcionirati u cjelini.

S obzirom na to da grijanje u zgradama kolektivnog stanovanja nije individualna usluga, već usluga koja ovisi od zajedničke infrastrukture, pravo pojedinca da se isključi ne može biti apsolutno, odnosno opći interes svih korisnika prevazilazi pravo pojedinca da jednostrano prekine uslugu. Opći interes obuhvata kolektivnu dobrobit društva i zasniva se na principu da određene usluge moraju biti dostupne svima pod jednakim uvjetima. Pojedini korisnici usluga mogu smatrati da bi im bilo jeftinije da se isključe sa sustava daljinskog grijanja, ali to bi dovelo do povećanja troškova za preostale korisnike, tehničkih problema u radu sustava, kao i mogućeg urušavanja sustava zbog manjeg broja korisnika.

Sukladno sa člankom 10. stavak (1) Zakona o konkurenciji, zabranjena je svaka zlouporaba vladajućeg položaja jednog ili više gospodarskih subjekata na mjerodavnom tržištu, međutim u konkretnom slučaju radi se o gospodarskom subjektu koji nije klasičan tržišni subjekt, već regulirano javno poduzeće koje pruža uslugu od javnog interesa i koji posluje kao klasični državni, odnosno prirodni monopol, a sve zbog tehničkih karakteristika samog sustava grijanja, zaštite javnog interesa kao i posebnih ekonomskih odnosa po kojima posluju poduzeća kojima je povjereno obavljanje komunalnih usluga od javnog interesa.

Prirodni monopol postoji kada jedno poduzeće može pružati uslugu po nižoj cijeni i učinkovitije nego što bi to moglo više konkurenata zbog ekonomije opsega i infrastrukturnih ograničenja. Početna ulaganja kod prirodnih monopola su jako visoka (cijevi, toplane, pumpe, izolacija, održavanje mreže i sl.) te je iz tih razloga ekonomski neopravdano uvoditi nove konkurente na tržište, što bi bilo neisplativo i ekonomski neizdrživo.

Međutim, da bi se osiguralo da prirodni monopoli ne vrše zlouporabu položaja država vrši nadzor nad poslovanjem tih poduzeća donoseći regulativu kojom uređuju način poslovanja, vršeći kontrolu cijena i kvalitetu usluga.

S obzirom da Toplane Sarajevo imaju tržišni udjel preko 90% na mjerodavnom tržištu opskrbe toplotnom energijom na području Kantona Sarajevo nesumnjivo je da predstavljaju državni, odnosno prirodni monopol, te da nemaju adekvatnih konkurenata na tržištu, odnosno posluju pod državnom regulacijom i ne podliježe punoj tržišnoj konkurenciji. Državnim monopolom osigurava se jedina ili isključiva uloga države u obavljanju određenih djelatnosti (grijanje, plin, pošta, vodovod i kanalizacija i sl.) jer je to jedini način na koji država, u ovom slučaju Kanton Sarajevo može osigurati sigurno i nesmetano obavljanje tih djelatnosti, što je prije svega u interesu svih građana i svih drugih gospodarskih subjekata korisnika tih usluga.

Također i pravo EU prepoznaje koncept usluga od javnog interesa-usluge koje države mogu regulirati i ograničiti konkurenciju radi javnog interesa, a što je posebno regulirano i člankom 106. stavak (2) Ugovora o funkcioniranju EU, prema kojem su u određenoj mjeri dozvoljeni monopoli kada oni služe obavljanju usluga od javnog interesa, i kada se na takve poduzetnike pravila o zaštiti konkurencije trebaju primjeniti samo ukoliko to neće dovesti u pitanje nesmetano obavljanje zadaće zbog koje su ti poduzetnici osnovani tj. zadaće pružanja usluga od javnog interesa.

Evidentno je da u većini gradova ne postoji tržišna konkurencija jer tehnički je nemoguće da više preduzeća koristi istu toplotnu mrežu, korisnicima je omogućeno isključenje sa mreže al uz odluke koje ograničavaju pravo isključenja, postoje tehnički i finansijski uslovi koji su teško ispunjivi, zahtjevaju se saglasnosti svih stanara, te se ovakvi uslovi mogu tumačiti kao ometanje slobodnog izbora i potencijalna zloupotreba tržišne moći.

Shodno gore navedenom Konkurencijsko vijeće ističe da su Toplane Sarajevo, u vezi zahtjeva Podnosioca zahtjeva za isključenjem iz sistema centralnog grijanja postupile u skladu sa zakonskim ovlaštenjima koja su im propisana Zakonom o komunalnim djelatnostima Kantona Sarajevo, kao i Uredbom o opštim uslovima za proizvodnju, isporuku i korištenje toplotne energije, te zaključile da nisu ispunjeni uslovi iz člana 16. ZOKKS i člana 22. Uredbe.

Isključenje pojedinačnog stana iz sistema centralnog grijanja je složen, sporan i često otežan postupak, koji uključuje pravne, tehničke i upravne prepreke.

Konkurencijsko vijeće je nesporno utvrdilo da postoji mogućnost isključenja iz sistema centralnog grijanja, koja je regulisana gore pomenutom zakonskom legislativom, međutim Konkurencijsko vijeće nema mogućnosti da cijeni ispunjenost tehničkih uslova propisanih zakonom u vezi isključenja usluge grijanja, te bi se za sve ocjene te vrste tehničkih i drugih uslova za isključenje i raskid ugovora sa Toplanama, korisnici trebali obratiti nekim drugim nadležnim institucijama/sudovima.

Prema svemu navedenom pravo korisnika da se isključi iz sistema grijanja nije izričito zabranjeno, ali je ograničeno regulativom, uz uslov da ne narušava rad sistema, ne utiče negativno na grijanje drugih korisnika i snosi troškove ako i dalje koristi infrastrukturu.

Ako je sistem grijanja vertikaln, isključenje jednog stana može izazvati tehničke smetnje. Sistem grijanja nije projektovan da funkcioniše ako se stan isključi (vertikalne instalacije koje

prolaze kroz stanove, uobičajeno za stanove ranije gradnje). Cijevi prolaze kroz više stanova vertikalno, teško je izolovati jedan stan bez uticaja na druge, isključenje može izazvati neravnomjerno grijanje susjednih stanova, posebno ako kroz stan prolaze cijevi koje i dalje prenose toplotu ka drugim korisnicima. Kod vertikalnih sistema postoji osnovana tehnička prepreka isključenju bez promjene instalacija za cijelu zgradu.

Kada bi se korisnik isključio u mnogim slučajevima, i dalje koristi infrastrukturu i ima posrednu korist, pa i u slučaju isključenja, korisnik plaća fiksni dio trškova, ali ne plaća varijabilnu potrošnju. Fiksni troškovi koje snose svi priključci čak i ako se stan isključi, naplaćuju se zajednički troškovi za zagrijavanje zajedničkih dijelova npr. toplotne vertikale, zajedničke protorije.

Prema tome, s obzirom da se u predmetnom slučaju radi o regulisanom tržištu na kojemu je Kanton Sarajevo uslugu snabdijevanja grijanja, kao uslugu od javnog interesa povjerio Toplanama Sarajevo, kao javnom servisu pod nadzorom vlasti, a uvažavajući i gore spomenutu argumentaciju kojom se obrazlažu svi negativni efekti pojedinačnog isključenja iz sistema grijanja, Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da se u predmetnom slučaju ne radi o zloupotrebi dominantnog položaja ni po jednoj tački iz člana 10. stav (1) Zakona o konkurenciji od strane Toplana Sarajevo.

Slijedom navedenog, odlučeno je kao u tački 1. dispozitiva ovog Rješenja.

S obzirom da se u predmetnom slučaju radi relevantnom tržištu usluga od općeg javnog interesa čije je obavljanje od strane države/kantona povjereno Javnom preduzeću Toplane Sarajevo, te o nepostojanju aktivne konkurencije na predmetnom tržištu, primjena pravila o zaštiti konkurencije i nadležnost Konkurencijskog vijeća je ograničena na istom, ali što se s druge strane ne smije shvatiti kao pravo države/kantona da u vezi sa tim poduzetnicima bude pasivna, nego treba poduzimati mjere kako bi oni u što je većoj mjeri i što prije bili u režimu primjene konkurencijskog prava.

S tim u vezi, posebno se treba raditi na usaglašavanju regulative sa regulatornim okvirom Europske Unije u području energetske učinkovitosti, posebno Direktive (EU) 2018/2002 Europskog parlamenta i Vijeća od 11.12.2018. godine o izmjeni Direktive 2012/27/EU o energetske učinkovitosti (dalje u tekstu: Direktiva 2018/2002). Direktiva 2018/2002 posebno ističe važnost pitanja individualnog mjerenja i obračunavanja potrošnje toplinske energije. Kako bi se ostvarila transparentnost obračunavanja za pojedinačnu potrošnju toplinske energije i time olakšala provedba zasebnog mjerenja, države članice moraju osigurati transparentna i javno dostupna nacionalna pravila o raspodjeli troškova grijanja, hlađenja i potrošnje tople vode u kućanstvu, u zgradama s više stanova i višenamjenskim zgradama. Uz transparentnost mjerenja i obračunavanja potrošnje toplinske energije, države članice u kontekstu implementacije odredbi o troškovima pristupa informacijama o mjerenju, obračunu i potrošnji za grijanje, hlađenje i potrošnju toplu vodu, mogu razmotriti poduzimanje mjera za jačanje tržišne konkurencije u pružanju usluga zasebnog mjerenja i time pomoći osiguravanju da svi troškovi koje snose krajnji korisnici budu razumni.

Također, ističe se i postupanje Toplana Sarajevo u vezi 11.427 korisnika usluge grijanja stambenih prostora (sa 3 i više neplaćenih dospelih dračuna) koji čine 23% od ukupnog broja korisnika stambenih prostora, koji nisu zbog dugovanja isključeni iz sistema grijanja upravo iz razloga što isključenje pojedinačnog korisnika u zgradama kolektivnog stanovanja ima negativne efekte na ostale korisnike usluge u tom objektu (koji uredno izmiruju svoje obaveze

za komunalne usluge), radi obezbjeđenja funkcije opšteg interesa (da se eventualnim isključenjem prostora ne bi narušio sistem toplifikacionog grijanja, odnosno da ne bi došlo do pothlađivanja ostalih stambenih prostora u objektima kolektivnog stanovanja).

Također, Konkurencijsko vijeće smatra bitnim napomenuti i uporednu praksu u zemljama regije (Slovenija i Hrvatska) u kojima se također ne dozvoljava pojedinačno isključenje iz sistema grijanja u kolektivnim zgrada stanovanja, osim u slučaju kada se čitava zgrada isključuje, ali također i u nekim drugim zemljama Euvropske unije (Njemačka, Švedska, Danska i dr.) u kojima također sistem daljinskog grijanja funkcioniše pod državnom regulacijom i gdje su pravila tržišne konkurencije djelomična ograničena.

U vezi navoda iz zahtjeva u kojima Podnosioci napominju da je Konkurencijsko vijeće već odlučilo u sličnom slučaju (slučaj Ema Hodžić) Konkurencijsko vijeće ističe da je predmetni slučaj riješen sudskim putem i da nije bio predmet pred ovim Vijećem.

Konkurencijsko vijeće je prilikom određivanja troškova postupka uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku i to član 105. stav (2) Zakona o upravnom postupku kada u postupku sudjeluju dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su toj stranci nastali sudjelovanjem u postupku. Ako je koja od strana djelimično uspjela u svom zahtjevu, dužna je nadoknaditi protivnoj strani troškove srazmjerno dijelu svog zahtjeva u kojem nije uspjela.

Prema članku 105. stavak (3) Zakona o upravnom postupku troškovi za pravno zastupanje nadoknađuju se samo u slučajevima kad je takvo zastupanje bilo nužno i opravdano.

Članom 108. stav 1) istog Zakona je propisano da u rješenju kojim se završava postupak, organ koji donosi rješenje određuje ko snosi troškove postupka, njihov iznos i kome se i u kojem roku imaju platiti.

Konkurencijsko vijeće je prilikom izračunavanja ukupnih troškova postupka uzelo u obzir odredbe Zakona o upravnom postupku, Zakona o advokaturi («Službene novine Federacije BiH» br. 40/02, 29/03, 18/05 i 68/05) i Tarife o nagradama i naknadi troškova za rad odvjetnika («Službene novine Federacije BiH» br. 22/04 i 24/04) (u daljem tekstu: Tarifa).

Punomoćnik Podnosioca zahtjeva je dana 17.09.2024. godine uz podneseni zahtjev, dostavio i zahtjev za nadoknadu troškova postupka u ukupnom iznosu od 1.367,00 KM plus PDV, plus 40% na ime zastupanja više osoba, plus administrativna taksa u iznosu od 1000 KM.

Punomoćnik privrednog subjekta Toplane Sarajevo je na usmenoj raspravi održanoj dana 05.03.2025. godine, zatražio da se usvoje troškovi zastupanja na raspravi i troškovi sastava odgovora na zahtjev u iznosu od 2802,00 KM plus PDV.

Kao što je naprijed navedeno, član 105. stav 2. Zakona o upravnom postupku, propisano je da kada u postupku sudjeluje dvije ili više stranaka sa suprotnim interesima, stranka koja je izazvala postupak, a na čiju je štetu postupak okončan, dužna je protivnoj stranci nadoknaditi opravdane troškove koji su nastali u postupku, te su punomoćniku Protivne strane priznati nužni i opravdani troškovi zastupanja u ovom postupku.

Konkurencijsko vijeće je utvrdilo da visina troškova obračunata u Troškovniku Punomoćnika protivne strane nije obračunata u skladu sa Tarifom o nagradama i naknadi troškova za rad

advokata („Službene novine FBiH“ br. 22/04 i 24/04) i da su troškovi iskazani u istom paušalno i previsoki, te se isti priznaju u iznosu od 50% od iskazanih, odnosno 1.401,00 KM, plus PDV.

Na osnovu gore navedenog, Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 3. dispozitiva ovoga rješenja.

U skladu sa članom 2. tarifni broj 107. stav (1) tačka f) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi sa procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem («Službeni glasnik BiH», broj 30/06, 18/11 i 75/18) Podnosilac zahtjeva je na ovo Rješenje obavezan platiti administrativnu taksu u ukupnom iznosu od 1.500,00 KM u korist Budžeta institucija Bosne i Hercegovine.

U skladu sa odredbom člana 3. stav (2) tačka b) Odluke o visini administrativnih taksi u vezi s procesnim radnjama pred Konkurencijskim vijećem, Podnosilac zahtjeva je nakon izvršene uplate dužan uplatnicu kao dokaz o izvršenoj uplati administrativne takse dostaviti Konkurencijskom vijeću, prije dostavljanja Rješenja.

Ukoliko Podnosilac zahtjeva ne izvrši uplatu administrativne takse, Konkurencijsko vijeće će pokrenuti postupak prinudne naplate po proceduri koja je propisana članom 18. Zakona o administrativnim taksama Bosne i Hercegovine („Službeni glasnik BiH“ broj: 16/02, 19/02, 43/04, 8/06, 76/06, 76/07 i 3/10).

Slijedom navedenog Konkurencijsko vijeće je odlučilo kao u tački 2. dispozitiva ovog Rješenja.

Pouka o pravnom lijeku

Protiv ovog Rješenja nije dozvoljena žalba.

Nezadovoljna strana može pokrenuti upravni spor pred Sudom Bosne i Hercegovine u roku od 30 dana od dana prijema, odnosno objavljivanja ovog Rješenja.

Predsjednik

Ivo Jerkić

Dostavljeno:

- Podnosiocima zahtjeva (Advokat- Sanela Gorčić ul. Đoke Mazalića 1/1, Sarajevo)
- KJKP Toplane Sarajevo - ul. Sermira Frašte br. 22, Sarajevo
- U spis